

Yeni Medya ve Nostalji: TRT Arşiv Üzerine Bir Değerlendirme

Mehmet Emin SATIR**

Öz

Tarihsel süreçte öncelikli olarak yurda duyulan özlem olarak kavramsallaştırılan nostalji, anlamsal olarak farklılaşmaya başlamış ve geçmiş zamana yönelmeye başlamıştır. Nostalji çerçevesinde bireyler sıkça geçmişe yönelirler ve geçmişi idealize ederler. Bu çerçevede nostaljik bakış açısının işlerliğinin temelde geçmişin idealize edilmesi ve şimdiki zamanın değersizleştirilmesi noktasında önemli olduğunu belirtmek gerekmektedir. Nostaljik bakış açısının gündelik hayattaki görünürlüğü noktasında yeni medya teknolojilerinin gelişim göstermesi önemli bir eşik oluşturmaktadır. Yeni medya araçları sayesinde geçmiş, bugüne sıklıkla sirayet edebilmektedir. Bu çerçevede yapılmış olan çalışmada, nostaljik bakış açısının yeni medyadaki görünümünü ortaya çıkartmak amaçlanmaktadır. Çalışmada TRT Arşiv'in YouTube kanalı üzerinden paylaşmış olduğu içerikler, yargısal örnekleme tekniği ile belirlenmiş olup bu videolara yönelik olarak yapılmış olan yorumlar, netnografi yöntemi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler, geçmişin idealize edilmesi ve şimdiki zamanın anlamsızlaştırılması çerçevesinde değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında incelenen verilerin de göstermiş olduğu üzere nostaljik bakış açısı, geçmiş ve şimdiki zaman arasında bir diyalektik sürecin sonucunda ortaya çıkmaktadır ve geçmiş idealize edilirken; şimdiki zaman değersizleştirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nostalji, Yeni Medya, TRT Arşiv, Geçmiş, YouTube

New Media and Nostalgia: An Evaluation on TRT Archive

Abstract

Nostalgia, which was conceptualized primarily as the longing for the country in the historical process, began to differentiate semantically and began to turn to the past. In the framework of nostalgia, individuals often turn to the past and idealize the past. So, it should be stated that the functionality of the nostalgic perspective is essential in the idealization of the past and devaluation of the present. The development of new media Technologies constitutes an important threshold for the visibility of the nostalgic perspective in daily life. Thanks to new media tools, the past can often spread to the present. In this study, it is aimed to reveal the appearance of the nostalgic perspective in the new media. In this paper, the contents shared by TRT Archive on YouTube channel were determined by judicial sampling technique, and the comments made for these videos were analyzed by netnography method. The data obtained were evaluated within the framework of idealizing the past and making the present meaningless. As the data examined within the scope of the study show, the nostalgic perspective emerges as a result of a dialectical process between the past and the present, and while the past is idealized; the present is devalued.

Keywords: Nostalgia, New Media, TRT Archive, Past, YouTube.

Geliş/Received: 04.11.2020

Kabul/Accepted: 22.06.2021

* Bu çalışma, insanlardan veri ve örnek toplamayı gerektiren, anket, inceleme, alan çalışması ve deney içeren araştırmalar kapsamında girmediğinden etik kurul onay belgesi gerektirmemektedir.

* Arş. Gör., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü. mehmeteminsatir@gmail.com. ORCID ID: 0000-0001-5353-8742
(Makale türü: Araştırma makalesi)

Giriş

Toplumsal bir varlık olarak insan için geçmiş zaman her zaman değerli olmuştur. Geçmiş, insanın anlam haritalarının oluşmasında ve düşünsel gelişiminin tamamlanmasında önemli bir mefhumdur. Bu bağlamda insanın geçmiş ile ilişkisinin daimî olduğunu belirtmek gerekmektedir. Geçmişin söz konusu olduğu her yerde bir hatırlamanın ve unutmanın da olduğunu ayrıca vurgulamak gerekmektedir. Bir hatırlama edimi olarak kabul edilebilecek nostalji de bu bağlamda önem arz etmektedir. En temelde geçmiş zamana yönelik bir öykünme, durumu olarak kabul edilebilecek olan nostalji olgusu, tarihsel süreçte bir dizi değişim ve dönüşüm geçirmiştir. İlk olarak tıbbi bir hastalığı imleyen nostalji, sonraki dönemlerde yurt özlemi olarak değerlendirilmiştir. Modern dönemde ise nostalji, geçmişin izinin sürülmesi, geçmişin idealize edilmesi noktasında işlevsel olmaktadır.

Modernizmin yükselişe geçmesiyle beraber yaygınlaşan kent yaşamının nostaljik eğilimleri beslediği ifade edilebilir. Modernite ile beraber köklerinden kopmak durumunda kalan birey, anlam arayışı noktasında nostaljiyi bir sığınak olarak değerlendirmektedir. Bugünün kaygılarından ve olumsuzluklarından kaçış noktasında nostalji, modern bireye bir çıkış noktası sunmaktadır. Bu bağlamda nostalji olgusunun modernizmle beraber önemli bir mesele haline geldiğini belirtmek gerekmektedir. Dolayısıyla modernitenin getirmiş olduğu yeni koşullar, bireylerin yaşam dünyalarında birçok noktaya temas ederek, bireyi toplumsal düzlemde farklı bir bağlama yerleştirmiştir. Modern yaşamın bir aktörü olabilme noktasında birey, farklı bir yaşam biçimine alışmaya çalışırken aynı zamanda geçmiş yaşamından getirmiş olduğu davranışsal kalıplarla da bir çatışma içerisine girmiştir. Bu noktada nostaljik eğilimlerin yükselişe geçtiğinin altını çizmek gerekmektedir. Moderniteyle beraber nostalji, bir moda haline gelmiş ve toplumsal yaşamın birçok noktasında görünür olmaya başlamıştır. Özellikle yeni medya teknolojilerinin gelişim göstermesi, nostaljiye yönelik görünümlerin artış yaşamasına yol açmıştır. Bahsi geçen görünümler, İnternet ortamlarında ve sosyal medya platformlarında geçmiş yaşama ve zamana yönelik bir isteğin tezahürü olarak belirginleşmektedirler. Geçmiş yaşamlardan bir görsel, yaşam biçimi ya da kullanılan ürünler, nostaljik bir bakış açısıyla İnternet platformlarında dolaşıma sokulabilmektedir. Bireyler yeni medya araçları sayesinde geçmiş sıklıkla bugüne taşıyabilmekte ve geçmişini bir içerik olarak tüketebilmektedirler. Bu bağlamda yapılmış olan bu çalışmada nostalji olgusu yeni medya ekseninde tartışılmıştır. Nostalji olgusunun, İnternet kullanıcılarının yorumları ekseninde tartışılması noktasında çalışma, kullanıcı bakış açısını yansıtmayı amaçlamaktadır. Çalışmada ilk olarak bir kavram olarak nostalji üzerinde durulmuştur. Nostalji olgusunun tarihsel süreçte geçirmiş olduğu değişim ve dönüşümler açıklanmış ve nostaljiye yönelik temel bir tartışma yürütülmüştür. Sonrasında ise nostalji olgusunun yeni medya çağındaki mevcudiyeti tartışılmıştır.

Çalışma kapsamında nostalji olgusunun yeni medya platformlarındaki görünümünün ortaya çıkartılması noktasında TRT Arşiv'in YouTube kanalı üzerinden paylaşmış olduğu içerikler değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında TRT Arşiv'in YouTube kanalının örneklem olarak belirlenmiş olmasının nedeni, TRT Arşiv'in Türkiye'nin geçmiş yaşamına yönelik sahip olduğu hafızayı, yakın bir zaman önce kullanıcıların erişimine açmış olmasıdır. Bu noktada TRT Arşiv, geçmişin bugüne taşınması noktasında önemli bir araç olarak dikkat çekmektedir. Oldukça geniş bir video arşivinin bulunması, çalışmanın belirli sınırlılıklar içerisinde yapılmasını zorunlu kılmıştır. Bu kapsamda çalışma, TRT Arşiv'in "Gelenek ve Göreneklerimiz" ile "Eski Bayramlar" adı altında paylaşmış olduğu 15 video sınırlandırılmıştır. Çalışma sınırlılığındaki videolar, yargısal örnekleme tekniği ile belirlenmiş olup, seçilen videoların nostaljik bakış açısının İnternet platformlarındaki görünürlüğüne belirlemek noktasında somut veriler sağladığı varsayımından hareket edilmiştir. Ayrıca videolara yapılmış olan kullanıcı yorumları, netnografi yöntemi ile kategorik bir biçimde analiz edilmiştir. İlgili videolara yapılmış olan 375 yorum, "geçmişin idealize edilmesi" ve "şimdiki zamanın anlamsızlığı" olmak üzere iki temel kategori altında değerlendirilmiştir.

Geçmeyen Geçmiş: Nostalji

Modernizm sonrası dönemde oldukça popülerleşen bir olgu olarak nostalji, modern bireyin yaşantısının önemli bir parçası haline gelmiştir. Günümüzde nostalji kelimesi bir moda haline gelmiş olup, toplumsal yaşamın farklı veçhelerinde zuhur etmektedir. Gerek bireysel gerekse de kolektif temelli kullanımda nostalji kelimesi, geçmiş zamana atıfta bulunmaktadır. Etimolojik olarak *nostos* (eve dönüş) ve *algia* (özlem) kelimelerinden türeyen nostalji, esasında artık var olmayan yahut da hiçbir zaman var olmamış hayali bir eve duyulan özlemi nitelendirmektedir (Boym, 2009: 14). Bu bağlamda nostaljinin özünün geçmiş olduğunu belirtmek gerekmektedir. Nostaljik bakış, geçmiş zamana yönelir ve kendini geçmişle kurduğu bağ sonucunda var eder. Dolayısıyla nostalji, geçmişin şimdiki zamandaki dışavurumudur.

Nostalji, tarihsel süreçte farklı anlamlar edinmiş ve farklı biçemlerde ele alınmıştır. Nostaljinin ilk zamanlarda bir hastalık olarak ele alındığı bilinmektedir (Routledge, 2016: 3-4; Cassin, 2018: 17). Nostalji sözcüğü, ilk olarak İsviçreli Doktor Johannes Hofer tarafından 1688 yılında kullanılmıştır. Hofer yazmış olduğu tıp tezinde nostaljiyi bireyin kendi memleketine dönme istencinden kaynaklanan üzgün ruh hali olarak tanımlamaktadır (Boym, 2009: 25). Bu bağlamda nostaljinin bir yurt/sıla özlemi olduğu ifade edilebilir. Anavatanından, doğup büyüdüğü coğrafyadan uzakta kalan bireylerde bir hastalık olarak görülen nostalji, sadece psikolojik sonuçlar doğurmakla kalmamaktadır. Nostaljik ruh hali aynı zamanda fizyolojik sonuçlara da yol açmaktadır. Nitekim Hofer, nostalji hastalığının seyrinde bireylerde yüksek ateş, beyin iltihaplanması, mide bulantısı ve iştah kaybı gibi semptomların ortaya çıktığını ifade etmektedir

(Boym, 2009: 26). Temelde sembolik bir kopuş sonucunda ortaya çıkan nostaljinin tarihsel süreçte farklı anlamlar edindiğini ve sosyolojinin bir meselesi haline geldiğini belirtmek gerekmektedir. Özellikle de modernizmin yükselişe geçmesiyle hız kazanan toplumsal hareketliliklerin nostaljiyi pekiştirdiği ifade edilebilir. Kırsal kesimlerden kentlere doğru göçün bir sonucu olarak nostalji, kent yaşamının bilinmezliği ve belirsizliği ile perçinlenmiş olup, bilinen, aşına olunan ortama dönmeye yönelik bir arzu haline dönüşmüştür (Löwenthal, 1975: 2-3). Bu bağlamda değerlendirildiğinde nostaljinin geçmiş yaşama dönmeye yönelik ihtiraslı bir istenç olduğu ifade edilebilir. Bireyin kendisini güvende hissettiği, anılarının yer aldığı ve benliğinin büyük ölçüde şekillendiği bir zamana veya mekâna karşı hissettiği duygusal isteğin dışavurumu olarak nostalji, en temelde bir bellek meselesidir.

Bireyin hatırlanan geçmiş zamana yönelik geliştirmiş olduğu nostaljik yaklaşım, bireyin geçmiş zamanı imgeleminde idealize etmesinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Birey, geçmişine bir özlem duyar ve bu özlem neticesinde ruhsal bir arayışa girer. Ancak bilindiği üzere bu özlemin bir sonucu olarak kavuşma hiçbir zaman gerçekleşmeyecektir. Zaten nostalji en temelde geri gelmeyeceği bilindiği halde bir şeyin özlenmesi, aranması durumu olarak nitelendirilmektedir (Cook, 2005: 2). Geçmiş dönemlerde bireylerin yurtlarına, yuvalarına ve ailelerine dönme arayışı olarak kabul edilen nostalji, modernizm sonrası süreçte farklı anlam katmanlarını sırtlanmışır. Modern toplumlarda nostalji, en temelde geçmiş yaşamın farklı katmanlarına ve yaşam kalitesine bir ağıt, öykünme durumu olarak nitelendirilmektedir (Boyer, 2010: 18). Bu durum da en temelde modernizmin bir açmazı olarak değerlendirilebilir. Modernite ile beraber, bireylerin yaşamı ve gündelik hayat pratikleri radikal bir dönüşüm geçirmiştir. Başta köyden kente doğru başlayan göç dalgası, yeni bir yaşam alanı ortaya çıkartmış ve gündelik hayatı etkisi altına almıştır. Bu çerçevede cemaat toplumundan cemiyet toplumuna geçildiğini hatırlamak gerekmektedir. Ayrıca farklı iş kolları ortaya çıkmış, gündelik ilişkiler başkalaşmaya başlamıştır. Banliyöler ortaya çıkmış, geniş bir işçi sınıfı ortaya çıkmıştır. Tüm bu değişim ve dönüşüm dalgası beraberinde nostalji olgusunun da dönüşüm geçirmesine neden olmuştur. Modern zamanlara kadar çok az insan, doğduğu yerden farklı coğrafyalara seyahat etmiştir. Bu nedendir ki az bir hareket ve değişimle nostaljik olarak nitelendirilebilecek pek bir şey kalmamıştır. Ayrıca modernizm öncesinde insanların geçmişe dair hatıralarında da bir belirsizlik durumu hakimdir. Bu nedenden ötürü nostaljik ruh halinin modernitenin dolaylı bir sonucu olduğu ifade edilebilir (Cross, 2015: 6).

Nostalji olgusu, görüldüğü üzere farklı tarihsel dönemlerde, farklı anlamsal çağrışımlara sahip olmuştur. Modernite öncesi dönemde tıbbi bir hastalık olarak kabul edilen nostalji; modernizmle birlikte modern bireyin ruh halini sarmalayan bir ruh haline dönüşmüştür. Modernite, değişimin başat konumda olduğu bir dönem olmakla beraber, geçmişten kopuşun ve

köksüzlüğün zirve yaptığı bir dönemdir. Modernizmle birlikte artan kaygılar, bireylerde “geçmişe dönmeyi” bir umut haline getirmiştir (Bonnett, 2010: 20). Bu çerçevede de nostalji, bireyler açısından sağaltıcı bir yaklaşım halini almıştır. Geçmiş yaşamın zihinde idealize edilip, bugünün bunalımından bir nebze olsun kurtulma noktasında nostalji, bireylere bir pusula sunmaktadır. Bireyin imgeleminde yer alan geçmiş yaşamın daha güzel ve güvenilir olduğu tasarımı, modern nostaljinin işleyiş pratiklerini anlamak açısından önemlidir. Birey, bu bakış açısı sayesinde yaşamın belirsizliklerinden kurtulabilmekte ve modern yaşamın güçlükleriyle başa çıkma konusunda kendisine destek bulabilmektedir (Davis, 1979: 35-36). Bu bağlamda nostaljinin en temelde bir hatırlama pratiği olduğunun altının çizilmesi gerekmektedir. Birey, nostaljik tasavvurunu hafızasına borçludur ve bireyin bu tasavvuru, anılarından güç almaktadır. Dolayısıyla nostaljinin gerek bireysel gerekse de kolektif düzlemde bir bellek unsuru olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Nitekim bellekte yer almayan bir “geçmiş” yok hükmünde olacağından, bu geçmişe yönelik bir nostaljik bakışın oluşması da mümkün değildir. Dolayısıyla nostalji olgusunu bellek, hatırlama ve unutma pratikleri bağlamında değerlendirmek, nostalji olgusunu tam olarak anlamlandırmak noktasında önem arz etmektedir. Nostalji olgusunun tarihsel süreçte farklı değişim ve dönüşüm durakları olduğu bilinmektedir. Bahsedildiği üzere modernizm sonrası süreçte nostaljinin geçirmiş olduğu dönüşüm, nostaljinin ele alınış biçimlerinde de bir değişikliğe yol açmıştır. Bu çerçevede nostalji olgusunun yeni medya kültürü içerisindeki işlevine yakından bakmak, günümüz toplumlarındaki nostalji trendini anlamak ve anlamlandırmak açısından önem arz etmektedir.

Yeni Medya ve Nostalji

İnternet teknolojilerinin gelişimi sonucunda ortaya çıkan yeni medya araçları (akıllı telefon, oyun konsolu, tablet, bilgisayar) kendi kültürünü de beraberinde getirmiştir. Nihayetinde toplumsal yaşama giriş yapan her iletişim aracı, kendi kültürünü ve biçimini de bugüne taşımaktadır (Postman, 2012: 19). Bu bağlamda yeni medyanın da kendine has bir kültür ürettiğini belirtmek gerekmektedir. Bilgisayarlar, akıllı telefonlar, oyun konsolları ve tabletler gibi dijital teknolojiler yeni medya kategorisi altında değerlendirilmektedir. Geleneksel medyadan farklı olarak bu teknolojiler, etkileşimsel ve multimedya bir yapıya sahiptir (Binark, 2007: 21). Görsel-işitsel ve yazılı içeriklerin rahatlıkla dolaşıma sokulduğu yeni medya teknolojileri ayrıca kullanıcılarına aktif olarak içerik üretebilme ve üretilen içeriklere müdahale edebilme olanağı sunmaktadır. Geleneksel medyada içeriğin salt tüketicisi olan bireyler, yeni medya teknolojileri sayesinde birer içerik üreticisi olmuş ve kendi üretmiş oldukları içerikleri diğer insanlarla paylaşabilme olanağına kavuşmuşlardır (Tonta, 2009: 742). Bu çerçevede değerlendirildiğinde İnternet tabanlı yeni medya teknolojilerinin iletişimsel pratikleri değiştirdiği ve yeni toplumsal ilişki biçimlerini ortaya çıkarttığı ifade edilebilir (Timisi, 2003: 24). Değişim ve dönüşen

iletişimsel pratikler çerçevesinde yeni medya, geleneksel medyanın aksine etkileşimsel bir yapıya sahiptir. Yeni medyanın sunmuş olduğu bir avantaj olarak etkileşimsellik, kullanıcıları salt tüketici olmaktan çıkartmış ve kullanıcıları birer içerik üreticisi konumuna getirmiştir (Binark, 2007). Ayrıca yeni medya, kullanıcılarını sunulan içeriklerin bir denetleyicisi olarak da aktif hale getirmiştir. Bireyler artık sunulan her türlü içeriğe müdahale edebilmekte ve görüş bildirebilmektedir.

Yeni medya araçlarının yükselişe geçmesi ve iletişim pratiklerini dönüştürmesi gerek bireysel gerekse toplumsal düzlemde birtakım farklılaşmalara yol açmıştır. Yeni medya teknolojilerinin gelişim göstermesiyle geçmiş yaşam, İnternet ortamında belirginlik kazanmaya başlamıştır. Bu noktada yeni medya teknolojilerinin geçmişin bugüne taşınmasında bir araç olduğu ifade edilebilir. Nitekim genel anlamda medyanın geçmişe erişim noktasında bir araç olduğu ve geçmiş yaşantılara nostaljik bir bakış atılmasında gerekli ön koşulları yarattığı bilinmektedir (Schrey, 2014: 29). Benzer bir durum, yeni medya araçlarında da gözlemlenmektedir. Yeni medya araçlarının sunmuş olduğu avantajlar neticesinde geçmişe erişilebilirlik artış göstermiştir. Bireyler, çeşitli araçlar ve özellikle de sosyal medya sayesinde geçmişi sıklıkla bugüne taşıyabilmektedirler.

Modern bireyin içerisinde bulunmuş olduğu dijital çağda her şey gibi nostaljik arayışlar ve geçmiş algısı da değişim ve dönüşüm geçirmiştir. İnternet tabanlı teknolojilerin bireylerin yaşamını sarmaladığı günümüzde bireylerin kendi geçmişlerine yönelik nostaljik düşüncelerinin de çevrimiçi/sanal ortamlarda daha anlamlı olduğu ifade edilebilir (Gibson ve Garden, 2018: 149). Bu bağlamda yeni medya teknolojilerinin bireylerin geçmiş yaşam algısını ve nostaljik bakış açılarını değiştirdiğini vurgulamak gerekmektedir. Yeni medya teknolojileri sayesinde birey, geçmiş yaşamın dinamiklerine daha sık bir biçimde rastlayabilmektedir. Bu çerçevede geçmiş, sıklıkla bugünün alanına sirayet edebilmektedir. Bu bağlamda yeni medya çağında nostalji, gündelik yaşamın bir parçası haline dönüşmüştür. Özellikle de dijitalleşmenin yükselişe geçmesiyle yeni medya, bireyselleştirilmiş nostaljinin inşasında önemli bir rol oynamaktadır (Lizardi, 2014). Yeni medya teknolojilerinin gelişim göstermesi sonucunda önem kazanan sosyal medya platformları, bloglar, İnternet sayfaları ve dijital arşivler, bireylere geçmişi bir içerik olarak sunabilmektedir. Bu bağlamda geçmişin bir içerik olarak kullanıcılara sunulduğunu belirtmek gerekmektedir. Geçmiş ekseninde temellenen nostalji, bu çerçevede yeni medya kullanıcılarının her daim gündeminde yer tutmaktadır.

Nostaljinin gündelik yaşama güçlü bir biçimde sirayet etmesinin arka planında 1980'li yılların sonlarına doğru pazarlama sektörünün nostaljiyi bir inceleme konusu haline getirmesinin etkisi bulunmaktadır (Routledge, 2016: 6). 1980'li yıllarda başlamış olan bu trend, nostalji olgusunu pazarlama stratejilerinin de etkisiyle gündelik yaşamın içerisine sokmuştur. Bu

çerçevede nostaljinin yeni medya çağında başkalaşarak, bir moda haline geldiği ifade edilebilir. Belirli ürünlerin satışa sunulmasında ve farklı yaşam konseptlerin oluşturulmasında nostalji, temel bir bileşen olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca bu trend bireylerin sosyal ağları kullanımında da gözlemlenmektedir.

Bireyler, nostaljik eğilimleri doğrultusunda içerikler üretebilmekte ve bu içerikleri sosyal ağlarda dolaşıma sokabilmektedir. Bireylerin çocukluk anıları, geçmiş dönemlere ait kişisel arşivleri ve diğer içerikler, yeni medya araçları sayesinde bugüne taşınabilmektedir. Bu bağlamda nostalji, yeni medyanın bir içeriği haline gelebilmektedir. Bireysel kullanımların ötesinde kurumsal yapıların da nostaljik eğilimlerinin yeni medya platformlarında görünür olmaya başladığı bilinmektedir. Türkiye özelinde bu durum TRT'nin 2017 yılında hizmete açmış olduğu TRT Arşiv'de gözlemlenmektedir. TRT, eski dönemlere ait yayınlarını yeni bir medya platformu olarak kabul edilen YouTube video barındırma web sitesi üzerinden paylaşmaya başlamıştır. Bu paylaşımlar ise beraberinde yeni medya kullanıcılarında bir nostaljik eğilimin oluşmasına yol açmıştır. Bu ekseninde nostaljinin yeni medya platformlarında görünür hale gelmeye başladığı ifade edilebilir. Geçmişin bir içerik haline gelmesi ve bireyler tarafından çevrimiçi ortamlarda dolaşıma sokulması noktasında yeni medyanın, nostalji ekseninde değerlendirilmesi bu kapsamda önem arz etmektedir.

Amaç ve Yöntem

Yeni medya çağında nostalji, gündelik hayatın bir parçası haline gelmiştir. Dolayısıyla nostalji, günümüzde farklı biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Nostaljik ruh halinin ve düşünce sisteminin görünür olduğu alanların başında ise yeni medya platformları gelmektedir. Bu çerçevede çalışma, yeni medya çağında nostalji olgusunun yeni medya platformları üzerindeki görünürlüğünü ortaya çıkartmayı amaçlamaktadır.

Çalışmada, İnternet ortamındaki kullanıcıların davranışlarının incelenmesi noktasında işlevsel bir yöntem olarak kabul edilen netnografi yöntemi kullanılmıştır. Robert Kozinets tarafından geliştirilen netnografi yöntemi, temelde sanal ortamlardaki tüketici davranışlarını anlamaya yöneliktir (Kozinets, 1998: 366; Özbölük ve Dursun, 2015: 232). Ancak nitel bir araştırma yöntemi olan etnografinin sanal ortamlara uyarlanmış bir biçimi olarak netnografi, salt tüketici davranışlarına yönelik olarak kullanılmamaktadır. Bu bağlamda netnografik yöntemin pazar araştırmaları dışında da kullanılabileceğini belirtmek gerekmektedir. Dolayısıyla çalışma kapsamında bir sanal ortamda (YouTube) yer alan kullanıcıların yorumlarının analiz edilmesi için işlevsel bir yöntem olarak kabul edilen netnografi kullanılmıştır. Sanal bir topluluğun düşüncelerinin, tercihlerinin ve beğenilerinin değerlendirilmesi adına netnografi yöntemi incelemeye esas olan YouTube TRT Arşiv video yorumlarının incelenmesinde kullanılmıştır.

Örneklem

Çalışma, yeni medya platformlarında nostalji olgusunun görünürlüğünü betimlemek açısından TRT Arşiv ile sınırlı tutulmuştur. Ancak TRT Arşiv, YouTube kanalı üzerinden 2017 yılından itibaren belirli periyotlarla içerik paylaşımına devam etmektedir. TRT Arşiv YouTube kanalında bu zamana kadar 1.729 adet video paylaşılmıştır. İncelemeye konu olan içeriklerin çokluğu göz önünde bulundurulduğunda çalışmanın belirli sınırlılıklar içerisinde sürdürülmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda çalışma, TRT Arşiv kanalının “Geleneklerimiz Göreneklerimiz” ve “Eski Bayramlar” başlığı altında paylaşmış olduğu toplam 15 video ile sınırlı tutulmuştur. Videolara yapılmış olan 375 yorum incelenmiş ve bu yorumlar, idealize edilen geçmiş, şimdiki zamanın anlamsızlığı olmak üzere iki kategori altında analiz edilmiştir. Bu çerçevede çalışmada olasılığa dayalı olmayan yöntemlerden birisi olan yargısal örnekleme tekniği kullanılmıştır. Yargısal örnekleme tekniğinde örneklem, araştırmacının inceleme evrenini temsil edecek örnekleme kendi bilgi, gözlem ve deneyimleri neticesinde belirlenir. Dolayısıyla bu çalışmada “Geleneklerimiz Göreneklerimiz” ve “Eski Bayramlar” başlıkları altındaki videolar, nostaljinin belirginleştiği içerikler olarak çalışma için önem arz etmektedir. Bu çerçevede ilgili videolara yapılmış olan yorumlar, nostaljinin işleme pratikleri açısından değerlendirilmiştir. Nostaljik bakış açısı geçmişi idealize edip, kutsarken; aynı zamanda şimdiki zamanın da anlamsızlığı üzerine bir bakış açısı sergiler. Bu bağlamda videolara yapılan kullanıcı yorumları, geçmişin idealize edilmesi ve şimdiki zamanın anlamsızlaştırılması çerçevesinde değerlendirilmiştir.

İdealize Edilen Geçmiş Bağlamında Nostalji

Geçmiş bir zaman dilimine dönme istenci olarak nostalji, bireysel yaşamda etkili olduğu kadar kolektif bir istenç olarak da varlık göstermektedir. Dolayısıyla bireylerin mevcut koşulları reddederek, geçmişe karşı bir yönelim sergilemesi nostaljik bakış açısının en önemli göstergesidir. Bu çerçevede bireyler, geçmişe öykünür ve geçmiş zamanın daha yaşanılabilir olduğu inancını taşır. Çalışma kapsamında incelemeye konu olan ve TRT Arşiv tarafından paylaşılan “Geleneklerimiz Göreneklerimiz-Ramazan’ı Uğurlama[†], Bayramı Karşılama” isimli videoya yapılmış olan kullanıcı yorumları bu durumu belirginleştirmektedir. Yapılan kullanıcı yorumlarından birinci kullanıcı, sunulan içeriğe yönelik “*Anadolu’nun Güzellikleri*” yorumunu yaparken; bir diğer kullanıcı ise geçmiş dönemde yaşayan insanlara ithafen “*Ne kadar şanslı*

[†] İlgili video YouTube üzerinden 30 Mayıs 2019 tarihinde paylaşılmış olup, 4.073 kez görüntülenmiştir. Videoya toplam 6 yorum yapılmıştır. Ayrıca video 45 kişi tarafından beğenilmiş, 2 kişi tarafından ise beğenilmemiştir. Erişim Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=C9mM2OQFzV4&list=PLX7eNjcnlKoJOPew8EZu277YcUOzHoxrj&index=2> E.T: 14.01.2020.

insanlarmış” değerlendirmesinde bulunmaktadır. Bu çerçevede nostaljik imgelemin devrede olduğu ifade edilebilir.

TRT Arşiv tarafından paylaşılan “Geleneklerimiz Göreneklerimiz – Düğün Törenleri”[‡] isimli videoda da benzer yorumlara rastlanılmaktadır. Geçmiş dönemlere ait düğün törenlerinden kesitlerin sunulduğu videoya yönelik yapılmış olan kullanıcı yorumlarından birisinde “*Ne varsa eskilerde var. Şimdiki yaşam sıradan.*” ifadeleri yer almaktadır. Geçmiş zamanın idealize edilmesi ve mevcut zamanın sıradanlaştırılması noktasında belirginlik taşıyan nostaljik söylem, benzer şekilde diğer bir kullanıcı yorumunda da görülmektedir. Diğer kullanıcı da geçmişin idealize edilip kutsanması noktasında “*Şimdi bakıyoruz iki çeşit oyun var, halay ve oyun havası, başka bir şey yok. Ne acı.*” değerlendirmesinde bulunmaktadır. Aynı şekilde diğer bir kullanıcı da aynı içeriğe yönelik olarak “*Şu güzelliğe bakın ya.*” değerlendirmesinde bulunmaktadır. Yorumlardan da görüldüğü üzere bireyler, yeni medyanın sunmuş olduğu imkanlar doğrultusunda geçmişe bir bakış atmakta ve bu sınırlı bakış neticesinde de geçmiş yaşama yönelik bir öykünme gerçekleştirmektedirler. Nostaljinin modern yaşamdaki tezahürü, tam da bu şekilde ortaya çıkmaktadır.

Geçmişin idealize edilmesi bağlamında TRT Arşiv tarafından “Geleneklerimiz Göreneklerimiz – Yaren Sohbeti”[§] isimli videoya yapılan yorumlar da yukarıda incelenen yorumlarla benzerlikler göstermektedir. İlgili videoda Çankırı’nın Eldivan ilçesinde düzenlenen yaren sohbetleri yer almaktadır. Geçmiş yaşamın idealize edilmesi noktasında nostalji, ilgili videoya yapılan “*Şu ortamdan sonra kalabalık içinde yalnızlık yaşadığımızın farkına varıyoruz.*” yorumunda gözlemlenmektedir. Kullanıcı, geçmişte ilişkilerin daha sıcak ve samimi olduğunu beyan etmekte ve günümüzde bu durumun kalmadığının altını çizmektedir. Tipik bir geçmişin idealizasyonu örneği olarak değerlendirilebilecek olan bu yorum, nostaljik bakış açısının da bir göstergesidir. İlgili videoya yapılan diğer yorum da benzer bir nitelik taşımaktadır. Kullanıcı, “*Yeni nesil bunları rüyasında görür.*” değerlendirmesinde bulunmaktadır. Geçmişin idealize edilmesi noktasında dikkat çeken bu yorum da yeni neslin bu değerlerden mahrum kaldığını belirtmekte ve bunun neticesinde bir kayıp içerisinde olduklarını ifade etmektedir.

[‡] İlgili video YouTube üzerinden 18 Haziran 2019 tarihinde paylaşılmış olup, 5.206 kez görüntülenmiştir. Videoya toplam 5 yorum yapılmıştır. Ayrıca video 38 kişi tarafından beğenilmiş, 4 kişi tarafından ise beğenilmemiştir. Erişim Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=996deIj6kU&list=PLX7eNjcnlKoJOPew8EZu277YcUOzHoxrj&index=3> E.T: 14.01.2020

[§] İlgili video Youtube üzerinden 2 Ağustos 2019 tarihinde paylaşılmış olup, 9.050 kez görüntülenmiştir. Videoya toplam 23 yorum yapılmıştır. Ayrıca video 169 kişi tarafından beğenilmiş, 9 kişi tarafından ise beğenilmemiştir. Erişim Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=nKvDfTGqD0s&list=PLX7eNjcnlKoJOPew8EZu277YcUOzHoxrj&index=4> E. T. 14.01.2020

TRT Arşiv tarafından paylaşılan bir diğer video ise Ramazan aylarında oynanan oduncu oyunu konu edilmektedir. “Ramazan Eğlencesi-Oduncu”^{**} başlığı ile paylaşılan videoya yapılan yorumlar, benzer şekilde nostaljik bakış açısını ortaya koymaktadır. Paylaşılan videoya yönelik bir kullanıcı, “*Nerede eski ramazanlar*” yorumunda bulunmaktadır. Geçmişin zamanın kutsanması, idealize edilmesi ve biricikleştirilmesi noktasında işlevsel bir rolü olan nostaljik bakış açısı kullanıcının yorumunda netlik kazanmaktadır. Yine benzer bir şekilde “*Gönlüm eskide*” yorumunda bulunan kullanıcı yorumunda da geçmiş, idealize edilmektedir. Bir diğer kullanıcı yorumu ise geçmiş yaşamın biçimine değil o yaşamın aktörlerinedir. Kullanıcı, “*Eski insanımız daha sosyalmış*” yorumunda bulunarak, geçmiş zamana nostaljik bir olumlama yapmaktadır.

TRT Arşiv’in paylaştığı bir diğer içerik ise “1975 Yılı Bayramda Ankara Otogarı”^{††} isimli videodur. 1975 yılında Ankara otogarının gösterildiği videoya yönelik yapılan yorumlarda nostaljik bakış açısının tezahür ediş biçimleri net bir şekilde gözlemlenmektedir. Kullanıcılarından birisinin “*Ülke insanının en kaliteli olduğu yıllar*” yorumunda da görüldüğü üzere geçmişin ve o geçmiş yaşamış olan bireylerin idealize edilmesi durumu söz konusu edilmektedir. Benzer bir biçimde diğer bir kullanıcı da “*Herkes ne güzel Türkçe konuşuyormuş*” yorumunda bulunmaktadır. Görüldüğü üzere diğer kullanıcı da geçmişe nostaljik bir bakış atmakta ve geçmişini idealize etmektedir. Geçmiş zamanı idealize eden bir diğer kullanıcı ise “*Keşke 70’li yıllarda yaşlı olsaydım da bugünleri görmeseydim*” yorumunda bulunmaktadır. Yine benzer bir biçimde kullanıcı “*İnsanın insana saygı duyduğu yıllar.*” yorumunda bulunarak geçmiş dönemi idealize etmektedir. Gerek geçmişteki bir zaman dilimini gerekse belirli bir yaşam biçiminin idealize edilmesi noktasında nostalji, ilgili video kapsamında belirginlik kazanmaktadır.

Geçmiş zamanın ve yaşam biçimlerinin idealize edilmesi noktasında TRT Arşiv’in “Yörelerimizde Bayram Hazırlıkları”^{†††} isimli videoya yapılan yorumlar dikkat çekmektedir. Türkiye’nin farklı yörelerinde bayram hazırlıklarının nasıl olduğuna dair hazırlanmış olan içeriği

---

^{**} İlgili video Youtube üzerinden 8 Mayıs 2019 tarihinde paylaşılmış olup, 6.638 kez görüntülenmiştir. Videoya toplam 27 yorum yapılmıştır. Ayrıca video 130 kişi tarafından beğenilmiş, 7 kişi tarafından ise beğenilmemiştir. Erişim Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=fHBvs7EDBeQ&list=PLX7eNjcnlKoJOPew8EZu277YcUOzHoxrj&index=7>
E.T.: 14.01.2020

^{††} İlgili video Youtube üzerinden 22 Ağustos 2019 tarihinde paylaşılmış olup, 105.003 kez görüntülenmiştir. Videoya toplam 212 yorum yapılmıştır. Ayrıca video 807 kişi tarafından beğenilmiş, 24 kişi tarafından ise beğenilmemiştir. Erişim Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=jd8c7WrdIxx&list=PLX7eNjcnlKoJWaBc3IkokRnRyyxqAYbLF&index=2>
E.T.: 14.01.2020

^{†††} İlgili video Youtube üzerinden 31 Temmuz 2020 tarihinde paylaşılmış olup, 7.443 kez görüntülenmiştir. Videoya toplam 27 yorum yapılmıştır. Ayrıca video 138 kişi tarafından beğenilmiş, 3 kişi tarafından ise beğenilmemiştir. Erişim Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=h4mSaKljRRU&list=PLX7eNjcnlKoJWaBc3IkokRnRyyxqAYbLF&index=7>
E.T.: 14.01.2020

yönelik yapılan yorumların büyük bir kısmında yukarıda da görüldüğü üzere geçmiş, idealize edilmekte ve benzersizleştirilmektedir. Bir kullanıcının yapmış olduğu “Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak ve yaşatılmayacak... Çocukluğumuzdaki bayramlar özeldi ve güzeldi” yorumu, geçmişin idealize edilmesi noktasında nostaljinin işlevini somutlaştırmaktadır. Geçmiş zamana öykünme ve geri dönme istencinin bir sonucu olarak nostalji, ilgili yorumda açıkça gözlemlenmektedir. Benzer şekilde diğer bir kullanıcı “Keşke 70-80’lerde doğmak nasip olsaydı” yorumunda bulunarak, geçmiş dönemlerin yaşamak için ideal bir dönem olduğunun altını çizmektedir.

Geçmişin idealize edilmesi ve nostaljik söylemin geliştirilmesi noktasında TRT Arşiv’in paylaştığı olduğu “Ünlü Türkücülerle Bayram Özel”⁵⁵ isimli videoya yapılan kullanıcı yorumları dikkat çekmektedir. Dönemin önemli sanatçıların katılımıyla gerçekleştirilen program içeriğine yönelik yapılan “Ne varsa eskilerde var, insanı, havası, doğası, şarkılarıyla bambaşkalar” değerlendirmesi, nostaljinin geçmişin idealize edilmesi noktasındaki rolüne işaret etmektedir. Benzer şekilde diğer bir kullanıcının da “Eskiler, eskiden güzeldi” değerlendirmesi de nostaljinin geçmişin idealize edilmesi noktasında durumuna atıf yapmaktadır.

Yapılmış olan kullanıcı yorumlarından görüleceği üzere nostaljik söylem, geçmişin idealize etmekte ve geçmiş zamana sembolik bir önem atfetmektedir. Geri döndürülemeyeceği bilindiği halde geçmişe bir özlem olarak nitelendirilen nostalji, (Cook, 2005, s. 2) günümüzde popüler bir söylem olmakla beraber, geçmiş zamana bir ağıt niteliği taşımaktadır.

Şimdiki Zamanın Anlamsızlığı Noktasında Nostalji

Nostaljik söylem, geçmiş zamanı idealize ederken; şimdiki zamanı da değersizleştirilmektedir. Ayrıca nostaljik söylemde geçmiş zaman kutsanıp, yüceltilirken; şimdiki zaman eleştirel gözle ele alınır ve bayağılaştırılır. Bu çerçevede nostaljik söylemin işleyişinde dikkat çeken bir diğer unsurun şimdiki zamanın anlamsızlığı olduğu ifade edilebilir. Geçmişe öykünme durumunun bir sonucu olarak şimdiki zaman bireyler tarafından anlamsız ve bayağı bulunmaktadır. Bu bağlamda TRT Arşiv tarafından paylaşılan içeriklere yapılan kullanıcı yorumlarında bu durum açıkça görülebilmektedir.

TRT Arşiv tarafından paylaşılan “Geleneklerimiz Göreneklerimiz – Dünün Törenleri” isimli videoya yapılan kullanıcı yorumu, nostaljik söylemin şimdiki zamanın anlamsızlaştırılması ve değersizleştirilmesine örnek teşkil etmektedir. Kullanıcı, “Ne varsa eskilerde var, şimdiki yaşam sıradan” değerlendirmesinde bulunmaktadır. Aynı yorum, geçmişin idealize ederken,

---

⁵⁵ İlgili video Youtube üzerinden 1 Ağustos 2020 tarihinde paylaşılmış olup, 30.758 kez görüntülenmiştir. Videoya toplam 38 yorum yapılmıştır. Ayrıca video 546 kişi tarafından beğenilmiş, 8 kişi tarafından ise beğenilmemiştir. Erişim Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=zTlwmXtfHi8&list=PLX7eNjcnlKoJWaBc3lkokRnRyyxqAYbLF&index=8>
E.T.: 14.01.2020

şimdiki zamanı da değersizleştirmekte, anlamsızlaştırmaktadır. Bu çerçevede nostaljik söylemin ve nostaljik bakış açısının geçmişini idealize ederken, şimdiki zamanı da anlamsızlaştırdığı ifade edilebilir.

TRT Arşiv tarafından paylaşılan “Geleneklerimiz Göreneklerimiz – Kütük Atma”^{***} isimli içeriğe yapılan “*Vay be bu soydan gelip şimdiki kızların yabancı şarkılarla dans etmesi ne kadar acı*” yorumu da diğer kullanıcı yorumuyla benzerlik taşımaktadır. Geçmiş zamanın kültürü efsaneleştirilip, idealize edilirken; günümüz modern kültürü anlamsızlaştırılmakta, değersizleştirilmektedir. Bu bağlamda nostaljik söylemin doğrudan bir sonucu olarak şimdiki zamanın anlamsızlığı mitinin kullanıcı yorumunda belirginleştiği görülmektedir.

Geçmişin zamanın olumlanması ve şimdiki zamanın anlamsızlaştırılması noktasında nostaljik bakışın görünür olduğu bir diğer içerik ise TRT Arşiv tarafından paylaşılan “Geleneklerimiz Göreneklerimiz – Çeyiz”^{†††} isimli videodur. Bir gelenek olarak çeyiz temasının işlendiği videoya yapılan bir yorumda kullanıcı “*Zamanın teyzeleri çeyiz konusunda marifetli, şimdiki metropolleşmiş dünyada millet dış cephelere çeyiz yaptırıyor*” yorumunda bulunmaktadır. Geçmiş dönemin olumlanması ve şimdiki zamanın sıradanlaştırılması noktasında nostaljik bir bakış açısıyla yapılan yorumda, nostaljik duyguların ağır bastığı görülmektedir. Benzer şekilde aynı videoya yapılan “*Kendi özünü terk etti şimdi Türkiye*” yorumunda da geçmiş, korunması, sahip çıkılması gereken bir öz olarak nitelendirilmekte ve şimdiki zaman değersizleştirilmektedir.

Şimdiki zamanın değersizleştirilmesi noktasında bir diğer örnek ise TRT Arşiv’in paylaşmış olduğu “1975 Yılı Bayramda Ankara Otogarı” isimli videoya yapılan yorumda görülmektedir. Kullanıcı, “*Eskiden her şey güzeldi, şimdi tam rezillik çağı*” yorumunda bulunmaktadır. Geçmişini ve şimdiki zaman karşıtlığı içerisinde kurgulanmış olan yorumda nostaljik bakış açısının şimdiki zamanı değersizleştirdiği gözlemlenmektedir. Benzer şekilde aynı videoya yapılmış olan bir diğer kullanıcı da “*Bu eski videoları izleyince ne kadar geriye gittiğimizi görüyorum*” ifadelerini kullanmaktadır. Geçmişin idealize edilmesi, şimdiki zamanın değersizleştirilmesi ve geçmişin bir arzu nesnesine dönüştürülmesi noktasında nostaljik bakış oldukça belirgin bir biçimde kullanıcı yorumlarında gözlemlenmektedir. Aynı videoya yapılan benzer bir yorum da bu önerme için dikkat çekicidir. Kullanıcı, geçmiş zamanı idealize edip,

---

^{***} İlgili video Youtube üzerinden 27 Eylül 2019 tarihinde paylaşılmış olup, 7.576 kez görüntülenmiştir. Videoya toplam 15 yorum yapılmıştır. Ayrıca video 128 kişi tarafından beğenilmiş, 2 kişi tarafından ise beğenilmemiştir. Erişim Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=nzkPze-nfuk&list=PLX7eNJcnlKoJOPew8EZu277YcUOzHoxrj&index=5> E.T.: 14.01.2020

^{†††} İlgili video Youtube üzerinden 29 Kasım 2019 tarihinde paylaşılmış olup, 4.839 kez görüntülenmiştir. Videoya toplam 22 yorum yapılmıştır. Ayrıca video 75 kişi tarafından beğenilmiş, 3 kişi tarafından ise beğenilmemiştir. Erişim Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=j-7lsg8n5vc&list=PLX7eNJcnlKoJOPew8EZu277YcUOzHoxrj&index=6> E.T.: 14.01.2020

bugünü değersizleştirme noktasında “*Keşke 70’li yıllarda yaşlı olsaydım da bugünleri görmeseydim*” ifadelerini kullanmaktadır.

Sonuç

Nostalji, modern yaşamın bir parçası olarak toplumsal yaşamın çeşitli veçhelerinde görünür olmaktadır. Tıbbi bir hastalığın nitelenmesinden bir moda haline gelen nostalji kavramı, en temelde bireylerin geçmişle kurmuş oldukları ilişkinin bir tezahürü olarak değerlendirilebilir. Nostaljik bakış ekseninde geçmiş, arzulan ve ulaşılmak istenen bir liman olarak değerlendirilebilir. Şimdiki zamanın anlamsızlığı ve geçmişin idealize edilmesinde nostalji, bireylerin bakış açısı şekillendirmektedir. Bu çerçevede geçmiş, nostaljik bakış açısının şekillenmesinde önemli bir unsur olarak değerlendirilebilir. Özellikle modernite sonrası dönemde bireyler, gündelik sıkıntılar ve kaygılardan kaçmak amacıyla geçmişe yönelmektedirler. Bu çerçevede nostaljinin bir arayış olarak tezahür ettiği ifade edilebilir. Özellikle teknolojik gelişmelere paralel olarak gelişim gösteren yeni medya teknolojileri, geçmişin bugüne taşınması noktasında kolaylaştırıcı olmaktadır. Bu çerçevede yeni medya teknolojileri sayesinde bireyler, geçmişini bir içerik olarak tüketebilmektedir.

Yapılmış olan bu çalışmada nostalji, yeni medya ekseninde tartışılmıştır. Özellikle TRT Arşiv tarafından YouTube üzerinden paylaşılan içerikler, araştırmanın kapsamını oluşturmaktadır. TRT Arşiv tarafından paylaşılan içerikler, bireylerin nostaljik bakış açılarını ortaya koymak noktasında değerlendirilmiştir. İlgili platform tarafından geçmişe yönelik paylaşılan 15 video, nostalji ekseninde incelenmiştir. Paylaşılan içeriklere yapılan kullanıcı yorumları, netnografi yöntemi kullanılarak geçmişin idealize edilmesi ve şimdiki zamanın anlamsızlığı temaları çerçevesinde değerlendirilmiştir. Kullanıcıların çoğu, nostaljik bir bakış açısıyla geçmişini idealize ederken; şimdiki zamanın da anlamsızlığından dem vurmaktadırlar. Bu bağlamda nostaljik bakış açısının temelde iki düzlemde oluştuğu ifade edilebilir. Nostalji ekseninde geçmiş idealize edilip, yüceltilirken; şimdiki zaman ise değersizleştirilmekte ve anlamsızlaştırılmaktadır.

Çalışma kapsamında incelenen yorumlarda da görüldüğü üzere kullanıcılar, yeni medya platformları sayesinde geçmişe yönelik nostaljik bir bakış açısı sergilemektedirler. TRT Arşiv’in geçmiş dönemlere ait paylaşımlarının nostaljik bakış açısının tezahür etmesindeki etkisi bu bağlamda belirginleşmektedir. Kullanıcılar geçmişe öykünmekte, geçmişini kutsamakta ve idealize etmektedirler. Ayrıca kullanıcıların çoğu, geçmişini idealize ederken, bugünü, “modern” olanı şeytanlaştırmaktadırlar. Bu çerçevede nostaljik bakış açısının farklı dinamikleri belirginleşmektedir. Nostalji, geçmişini idealize ederken; bugünü değersizleştirmektedir ve bu durum kullanıcı yorumlarında açıkça görülmektedir. Bu durum, incelenen videolara yönelik yapılmış olan kullanıcı yorumlarında belirginleşmektedir. Kullanıcıların yorumlarında belirginlik

kazanan bu bakış açıları, nostaljik bakış açısının işlerliği hususunda önemli bir veri sağlamaktadır. Dolayısıyla bireyin nostaljik eğilimini diyalektik bir sürecin sonucunda geliştirdiğini ifade etmek gerekir. Sonuç olarak modernitenin dolaylı bir sonucu olarak nostalji, farklı biçimlerde ortaya çıkmaktadır. İnternet ortamları da bu farklı biçimlerin görünürleştiği bir alan olarak dikkat çekmektedir. Dolayısıyla çalışma kapsamında hedeflenen temel sav, farklı içeriklere yönelik olarak yapılan farklı yorumlarda ortaya çıkmıştır.

Kaynaklar

- Binark, M. (2007). Yeni medya çalışmaları. M. Binark, (Ed.), Yeni medya çalışmalarında yeni sorular ve yöntem sorunu içinde (s. 21-45). Ankara: Dost Yayınları.
- Bonnett, A. (2010). Left in the past: Radicalism and the politics of nostalgia. New York: Continuum Press.
- Boyer, D. (2010). Post-Communist nostalgia. M. Todorova ve Z. Gille, (Ed.), From algos to autonomos: Nostalgic eastern Europe as postimperial mania içinde (s. 17-29). New York: Berghahn Books.
- Boym, S. (2009). Nostaljinin geleceği (F. B. Aydar, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Cassin, B. (2018). Nostalji: İnsan ne zaman evindedir? (S. Kıvrak, Çev.). İstanbul: Kolektif Kitap.
- Cook, P. (2005). Screening the past: Memory and nostalgia in cinema. New York: Routledge Press.
- Cross, G. (2015). Consumed nostalgia: Memory in the age of fast capitalism. New York: Columbia University Press.
- Davis, F. (1979). Yearning of yesterday: A sociology of nostalgia. New York: The Free Press.
- Gibson, M. ve Garden, C. (2018). Living and dying in a virtual world: Digital kinships, nostalgia, and mourning in second life. London: Palgrave Macmillan.
- Kozinets, R. (1998). On netnography: Initial reflections on consumer research investigations of cyberculture. *Advances in Consumer Research*, 25, 366-371.
- Lizardi, R. (2014). Mediated nostalgia: Individual memory and contemporary mass media. London: Lexington Books.
- Löwenthal, D. (1975). Past Time Present Place: Landscape and Memory. *Geographical Review*, 65(1), 1-36.
- Özbölük, T. ve Dursun, Y. (2015). Pazarlama araştırmalarında paradigmatik dönüşüm ve etnografinin dijital evrimi: Netnografi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 46, 227-249.
- Postman, N. (2012). Televizyon: Öldüren eğlence. (O. Akınhay, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Routledge, C. (2016). Nostalgia: A psychological resource. New York: Routledge Press.
- Schrey, D. (2014). Analogue nostalgia and the aesthetics of digital remediation. K. Niemeyer (Ed.), *Media and nostalgia: Yearning for the past, present and future* içinde (s. 27-39). London: Palgrave Macmillan.
- Timisi, N. (2003). Yeni iletişim teknolojileri ve demokrasi. Ankara: Dost Yayınları.
- Tonta, Y. (2009). Dijital yerliler, sosyal ağlar ve kütüphanelerin geleceği. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 23(4), 742-768